

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Illvstrissimi Viri Petri De Marca Archiepiscopi Parisiensis Dissertationvm De Concordia Sacerdotii Et Imperii, Sev De Libertatibvs Ecclesiæ Gallicanæ, Libri Octo

Marca, Pierre de

Parisiis, 1669

Capvt VIII.

urn:nbn:de:hbz:466:1-15617

repellat aut mitiget ne aliquid ultra sit vel in fide dubium vel in caritate divisum, convenientibus utique orientalium provinciarum Episcopis.

V. Sed Leonem ea de causa voluisse Flaviani negotium in Concilio generali tractare, quod quaestioni fidei connexum esset, docent verba haec ex eadem epistola: *Talemque ab ipso, id est, Dioscuro, prolata esse sententiam, ut dum homo unus, id est, Flavianus, imperitur, in omnem Ecclesiam servetur. Quod nosti ab apostolica sede directi adeo impium & catholicae fidei esse contrarium viderunt ut ad consentiendum nulla potuerint oppressione compelli.* Ob hoc ipsum Valentinianus Imperator in laudata superius epistola ait depositionem Flaviani processisse ex quaestione fidei, intelligens videlicet orientales, si ratio haec abesset, non concessuros appellatori Flaviani, neque causae ejus revisioni consensuros.

VI. At Leo agnoscens quanta vis esset hujus rationis, epistolae suae inseruit canonem Sardicensem, ut ostenderet aequum esse post appellationem Flaviani ut nova synodus Romae haberetur, nihilque interrim innovaretur. Canones enim Sardicenses ab annis plus minus triginta in Occidente recepti erant, laudati à Zozimo tanquam à synodo Nicæna petiti. Cujus vestigiis inharens Leo, illos ex eadem synodo laudat: *Quam autem post appellationem interpositam, inquit, hoc necessario postuletur, canonum Nicæa habitorum decreta restantur, quae à totius mundi sunt Sacerdotibus constituta, quaeque subter annexa sunt.* Exemplar hujus canonis extat in calce hujus epistolae, non quidem inter epistolas Leonis, sed in calce versionis Graecae quae extat in actis Concilij Chalcedonensis; ubi quoque descriptus est canon quartus Sardicensis, paraphrasticè tamen, & corruptus à librario. Et corruptio nem quidem jam alij deprehenderunt. Nemo tamen haecenus ei medicinam adhibere tentavit. Perturbatus est autem sensus canonis in his praecipue verbis: *Και διευκαρτέματο εν πόλι τῆς χειρὸν κωνσταντινου πόλις πρυματος.* Anxij sunt eruditi in investigando sensu horum verborum, *εν πόλι τῆς χειρὸν*, quae nihil significant. Ego verò existimo legendum esse *εν πόλι τῆς Ρωμης*: quae verba cum per abbreviationem scripta essent, erroris occasionem praebuerunt. Atque secundum hanc emendationem sic verti debet hic locus: *Et protestatus sit in urbe Roma negotium esse peragendum.* quod probatur ex ultimis verbis exemplaris hujus canonis, quae sic habent: *ει μη τῶ τῆς ἐκείσε κειτῶν δέχεται ἡ ὁρον.* Canon autem Sardicensis quartus jubet ne quis in locum Episcopi de-

positi substituat *priusquam Romanus Episcopus sententiam tulerit.* Itaque necessarium est ut in eo exemplari voces *κεῖται ἐκείσε*, id est, *judices qui sunt ibi*, significant Romanos: quos tamen cum significare non possint nisi ratione habita verborum quae praecesserunt, necessaria est emendatio quam proposuimus, *εν πόλι τῆς Ρωμης*.

VII. Quæri potest quid intellexerit Imperator Valentinianus, dum scriberet Flavianum scripto appellasse Pontificem Romanum secundum morem Conciliorum. Illustrissimus Cardinalis Perronius hunc esse eorum verborum sensum putat, eam nimirum fuisse synodorum consuetudinem, ut appellationes admitterent ad Summum Pontificem; ac statim eam consuetudinem arcessit à canonibus Sardicensibus. Verum verba ipsa aperte repugnant huic interpretationi. Nam cum, ut docet Concilium Africanum, *quædam canone consent, & quædam consuetudine*, planum est Valentinianum, cum Flaviani facinus tribuit consuetudini, ejus originem non perere à canonibus Sardicensibus. Præterea non loquitur in singulari, hanc esse consuetudinem Concilij, sed Conciliorum in plurali, quod coërceri non potest ad solum Sardicense Concilium. Verum itaque sensum indicat vetus versio Concilij Chalcedonensis, quae habet: *Secundum solennitatem Conciliorum eum per libellos appellavit.* Verba enim illa, *secundum solennitatem Conciliorum*, respondent Graecis illis, *εν τῶ τῆς συνόδων.* Significant autem Flavianum appellasse, non solum viva voce, & in aures, ut acciderat Eutycheti, sed *per libellum*, hoc est, scripto, *secundum solennitatem Conciliorum*, id est, Conciliorum provincialium, à quibus ad synodos superiores appellabatur *per libellum*, id est, libellum appellatorium. Tametsi enim juxta leges liceat appellare viva voce *inter acta*, aut etiam scripto, libello videlicet appellatorio, in quo continebantur nomina ejus qui appellabat, tum etiam alterius partis, & sententia à qua appellabatur, nihilominus secundum morem Conciliorum appellatio fieri debebat *servatis scripturae solennibus*; quemadmodum docet hic locus, qui prorsus singularis est; retinuitque in contextu Graeco vocabulum istud Latinum, *Libellus*, quod appellationibus proprium est.

Epist. Valent. ad Theodot. part. 1. Conc. Chalced. c. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100.

Vide supra cap. 6. §. 5.

L. 1. & s. ff. de appellat.

CAPVT VIII.

Synopsis.

I. Dioscori savitia affixit etiam Theodoretum Sc ij

Episcopum Cyrensem: qui non fuit depositus in secunda synodo Ephesina, ut visum Baronio & Perronio.

II. Damnatus fuit in Concilio Ephesino primo, quod Nestorio favere videretur. Dejectus autem fuit invocatus & inauditus in secundo, in consequentiam sententiae à primo latae.

III. Oppressus Theodoretus Leonem Papam appellavit; à quo receptus est in communionem, atque ea ratione episcopatum suum recepit. Admissus dein ad synodum Chalcedontensem, gravis controversia occasio fuit: quam ut sedarent Iudices, dixerunt eum venisse tantum ut accusatorem. Absoluta ergo non fuit restitutio Theodoretii.

IV. Restitutio haec integra fuit postquam iudicio synodi & Imperatoris comprobata fuit, post anathema Nestorio dictum à Theodoro.

V. Leo ipse agnoscit definitivum decretum de restitutione Theodoretii debere fieri in synodo.

VI. Agitur de collectione canonum à Theodoro concinnata, in qua additi sunt canonès Sardicenses. Aberravit illi à collectione quam Concilium Chalcedonense probavit.

I. **D**IOSCORI saevitia afflixit etiam Theodoretum Episcopum Cyri in patriarchatu Antiocheno; adeo ut coactus fuerit sedis apostolicae auctoritatem implorare, ut Ecclesiae suae restitueretur. Existimant Cardinales Baronius & Perronius Theodoretum à Dioscoro depositum esse in Concilio secundo Ephesino. Sed acta hujus Concilij probant institutam in eo accusationem non fuisse adversus Theodoretum, sententiam verò latam esse solum adversus Flavianum & Eusebium Episcopum Doriæ, Eutychetis accusatorem. Sanè Leo solius depositionis Flaviani meminit in suis epistolis. Itaque, ut ego quidem existimo, res suprâ repetenda est.

II. Theodoretus unâ cum Ioanne Episcopo Antiocheno damnatus fuerat in Concilio primo Ephesino, eò quod scripsisset adversus anathematismos Cyrilli & synodi Alexandrinae, atque ideo videretur favere Nestorio. Ac licet concordia rediisset Ecclesiis Alexandriae & Antiochia, restaurataque esset earum communio, Aegyptij tamen ferre non poterant Theodoretum. Vnde factum ut Imperator Theodosius, cum convocaret secundam synodum Ephesinam, scriperit ad Dioscorum nolle se ut Theodoretus ad eam accedat, nisi ita prius decreverit universa synodus. Quoniam verò deinceps intellexerat futurum fortassis ut quamplures Episcopi optarent heic adesse Theodoretum, à quo alienatum se esse ait Princeps quòd in causa fidei scripsisset nonnulla Cyrillo contraria, altera epistola Dioscoro Alexandrino, Juvenali Hierosolymitano, & Thalassio Casareensi maximam tribuit auctoritatem in causa Theodoretii & aliis quae spectant ad cogni-

tionem synodi. Dioscorus, qui tam illustri potestate ornatus erat, Theodoretum non iudicavit in Concilio. Vocandus enim erat ipse, & causa ejus examinanda; cum tamen contraria prorsus cura Dioscoro sederit, nimirumne Theodoretus accerferetur. Itaque Dioscorus eum habens pro damnato in prima synodo Ephesina, tanquam hæreseos Nestorij fautorem, declaravit coram synodo curaturum se ut Ephesini canonès adversus illum custodiantur, eumque velut Nestorianum ab Ecclesia sua expulit. Huc enim alludunt Aegyptij in Concilio Chalcedonensi. *Cyryllam* inquirunt, *eicimus, si Theodoretum acceperimus. Canonès istum ejecerunt.* Vnde constat verba hæc eorundem Aegyptiorum, *coram universa synodo damnatus est,* significare eum fuisse damnatum omnis iudiciorum solennibus, in consequentiam sententiae Concilij primi Ephesini.

III. Oppressus Theodoretus, Leonem Papam appellavit. Appellatio autem ejus extat difertis verbis in epistola quam scripsit ad Leonem, itemque in epistola ad Renatum Diaconum: in quibus explicat fidem suam, ostenditque se non esse Nestorianum. Eum itaque Leo recepit in suam communionem, ut ait Paschasius Legatus in actione prima Concilij Chalcedonensis, atque ea ratione episcopatum illi suum restituit. Eum porrò in actione prima Concilij interesse iusserunt Iudices imperiales, ob eam videlicet causam, ut ipsi inquirunt, quòd sanctissimus Archiepiscopus Leo ei episcopatum suum reddidisset, & quòd divinissimus & piissimus Imperator præcepisset eum adesse in Concilio. Attamen quoniam Aegyptij, Palaestini, & Illyriciani gravissimos tumultus excitabant adversus susceptionem Theodoretii, contrâ Orientalium, Thracicorum, Ponticorum, & Asianorum studiis idem attollebatur, Iudices in his angustiis constituti eò confugere coacti sunt ut dicerent Theodoretum, tamen si locum suum recepisset auctoritate Leonis, venisse tamen ut accusatorem tantum, injurias suas ulturum, & expurgaturum si quid adversus eum proponeretur. nam uniuscujusque partis jus integrum esse. Vnde colligere licet absolutam non fuisse restitutionem Theodoretii, sed interim tantum valituram donec quaestio principalis, ex qua profecta erat ejus depositio, retractata fuisset. quod factum est in Concilio Chalcedonensi.

IV. Hic modus agendi repugnat aliquatenus canonibus Sardicensibus; quibus appellatio quidem ab Episcopum Romanum conceditur, non tamen restitutio ante

Ad. i. Cod.
Causa 1010
& 1011
ad. i. 1010
ad. i. 1011
Ad.

quodammodo
1010
1011
1012
1013
1014
1015
1016
1017
1018
1019
1020
1021
1022
1023
1024
1025
1026
1027
1028
1029
1030
1031
1032
1033
1034
1035
1036
1037
1038
1039
1040
1041
1042
1043
1044
1045
1046
1047
1048
1049
1050
1051
1052
1053
1054
1055
1056
1057
1058
1059
1060
1061
1062
1063
1064
1065
1066
1067
1068
1069
1070
1071
1072
1073
1074
1075
1076
1077
1078
1079
1080
1081
1082
1083
1084
1085
1086
1087
1088
1089
1090
1091
1092
1093
1094
1095
1096
1097
1098
1099
1100
1101
1102
1103
1104
1105
1106
1107
1108
1109
1110
1111
1112
1113
1114
1115
1116
1117
1118
1119
1120
1121
1122
1123
1124
1125
1126
1127
1128
1129
1130
1131
1132
1133
1134
1135
1136
1137
1138
1139
1140
1141
1142
1143
1144
1145
1146
1147
1148
1149
1150
1151
1152
1153
1154
1155
1156
1157
1158
1159
1160
1161
1162
1163
1164
1165
1166
1167
1168
1169
1170
1171
1172
1173
1174
1175
1176
1177
1178
1179
1180
1181
1182
1183
1184
1185
1186
1187
1188
1189
1190
1191
1192
1193
1194
1195
1196
1197
1198
1199
1200
1201
1202
1203
1204
1205
1206
1207
1208
1209
1210
1211
1212
1213
1214
1215
1216
1217
1218
1219
1220
1221
1222
1223
1224
1225
1226
1227
1228
1229
1230
1231
1232
1233
1234
1235
1236
1237
1238
1239
1240
1241
1242
1243
1244
1245
1246
1247
1248
1249
1250
1251
1252
1253
1254
1255
1256
1257
1258
1259
1260
1261
1262
1263
1264
1265
1266
1267
1268
1269
1270
1271
1272
1273
1274
1275
1276
1277
1278
1279
1280
1281
1282
1283
1284
1285
1286
1287
1288
1289
1290
1291
1292
1293
1294
1295
1296
1297
1298
1299
1300
1301
1302
1303
1304
1305
1306
1307
1308
1309
1310
1311
1312
1313
1314
1315
1316
1317
1318
1319
1320
1321
1322
1323
1324
1325
1326
1327
1328
1329
1330
1331
1332
1333
1334
1335
1336
1337
1338
1339
1340
1341
1342
1343
1344
1345
1346
1347
1348
1349
1350
1351
1352
1353
1354
1355
1356
1357
1358
1359
1360
1361
1362
1363
1364
1365
1366
1367
1368
1369
1370
1371
1372
1373
1374
1375
1376
1377
1378
1379
1380
1381
1382
1383
1384
1385
1386
1387
1388
1389
1390
1391
1392
1393
1394
1395
1396
1397
1398
1399
1400
1401
1402
1403
1404
1405
1406
1407
1408
1409
1410
1411
1412
1413
1414
1415
1416
1417
1418
1419
1420
1421
1422
1423
1424
1425
1426
1427
1428
1429
1430
1431
1432
1433
1434
1435
1436
1437
1438
1439
1440
1441
1442
1443
1444
1445
1446
1447
1448
1449
1450
1451
1452
1453
1454
1455
1456
1457
1458
1459
1460
1461
1462
1463
1464
1465
1466
1467
1468
1469
1470
1471
1472
1473
1474
1475
1476
1477
1478
1479
1480
1481
1482
1483
1484
1485
1486
1487
1488
1489
1490
1491
1492
1493
1494
1495
1496
1497
1498
1499
1500
1501
1502
1503
1504
1505
1506
1507
1508
1509
1510
1511
1512
1513
1514
1515
1516
1517
1518
1519
1520
1521
1522
1523
1524
1525
1526
1527
1528
1529
1530
1531
1532
1533
1534
1535
1536
1537
1538
1539
1540
1541
1542
1543
1544
1545
1546
1547
1548
1549
1550
1551
1552
1553
1554
1555
1556
1557
1558
1559
1560
1561
1562
1563
1564
1565
1566
1567
1568
1569
1570
1571
1572
1573
1574
1575
1576
1577
1578
1579
1580
1581
1582
1583
1584
1585
1586
1587
1588
1589
1590
1591
1592
1593
1594
1595
1596
1597
1598
1599
1600
1601
1602
1603
1604
1605
1606
1607
1608
1609
1610
1611
1612
1613
1614
1615
1616
1617
1618
1619
1620
1621
1622
1623
1624
1625
1626
1627
1628
1629
1630
1631
1632
1633
1634
1635
1636
1637
1638
1639
1640
1641
1642
1643
1644
1645
1646
1647
1648
1649
1650
1651
1652
1653
1654
1655
1656
1657
1658
1659
1660
1661
1662
1663
1664
1665
1666
1667
1668
1669
1670
1671
1672
1673
1674
1675
1676
1677
1678
1679
1680
1681
1682
1683
1684
1685
1686
1687
1688
1689
1690
1691
1692
1693
1694
1695
1696
1697
1698
1699
1700
1701
1702
1703
1704
1705
1706
1707
1708
1709
1710
1711
1712
1713
1714
1715
1716
1717
1718
1719
1720
1721
1722
1723
1724
1725
1726
1727
1728
1729
1730
1731
1732
1733
1734
1735
1736
1737
1738
1739
1740
1741
1742
1743
1744
1745
1746
1747
1748
1749
1750
1751
1752
1753
1754
1755
1756
1757
1758
1759
1760
1761
1762
1763
1764
1765
1766
1767
1768
1769
1770
1771
1772
1773
1774
1775
1776
1777
1778
1779
1780
1781
1782
1783
1784
1785
1786
1787
1788
1789
1790
1791
1792
1793
1794
1795
1796
1797
1798
1799
1800
1801
1802
1803
1804
1805
1806
1807
1808
1809
1810
1811
1812
1813
1814
1815
1816
1817
1818
1819
1820
1821
1822
1823
1824
1825
1826
1827
1828
1829
1830
1831
1832
1833
1834
1835
1836
1837
1838
1839
1840
1841
1842
1843
1844
1845
1846
1847
1848
1849
1850
1851
1852
1853
1854
1855
1856
1857
1858
1859
1860
1861
1862
1863
1864
1865
1866
1867
1868
1869
1870
1871
1872
1873
1874
1875
1876
1877
1878
1879
1880
1881
1882
1883
1884
1885
1886
1887
1888
1889
1890
1891
1892
1893
1894
1895
1896
1897
1898
1899
1900
1901
1902
1903
1904
1905
1906
1907
1908
1909
1910
1911
1912
1913
1914
1915
1916
1917
1918
1919
1920
1921
1922
1923
1924
1925
1926
1927
1928
1929
1930
1931
1932
1933
1934
1935
1936
1937
1938
1939
1940
1941
1942
1943
1944
1945
1946
1947
1948
1949
1950
1951
1952
1953
1954
1955
1956
1957
1958
1959
1960
1961
1962
1963
1964
1965
1966
1967
1968
1969
1970
1971
1972
1973
1974
1975
1976
1977
1978
1979
1980
1981
1982
1983
1984
1985
1986
1987
1988
1989
1990
1991
1992
1993
1994
1995
1996
1997
1998
1999
2000

judicium. Quare necessaria fuit auctoritas Imperatoris, non solum pro iuvanda executione decreti pontificij, sed etiam ut iure à prædecessoribus suis ad se transmissio propria auctoritate decerneret. Quoniam tamen, ut dixi, restitutio illa nihil detrimenti afferebat quaestioni principali, Concilium in actione octava retrahens causam Theodoretij, ab eo exegit ut conceptis verbis anathema diceret Nestorio & Eutyreti. Ac res eò processit ut parum abfuerit quin is cum ignominia & dedecore pelleretur à synodo, eò quòd cum desideris patrum statim satisfacere debuisset, damnando aperte & uno verbo hæresim Nestorij, orationem orsus est ut fidem suam explicaret. Post emissam itaque à Theodoro fidei professionem, Paschasius Leonis Papæ Legatus dixit: *Hoc iudicio sanctissima & venerandissima synodus, insuper verò & nostra humilitas, reddi ei Ecclesiam propriam definit; ea tamen conditione, si in fide constans esset. quod omnium Episcoporum suffragiis comprobatum est, & imperiali auctoritate confirmatum à iudicibus: Gloriosissimi Indices dixerunt: Secundum decretum sancti Concilij Theodoretus sanctissimus Episcopus Ecclesiam civitatis Cyri recipiat. Mentionem autem hoc loco faciunt decreti Concilij, quod definitivum erat.*

V. Quare Leo ipse, tamen scribat primam causæ Theodoretij cognitionem ad se pertinere, agnoscit tamen definitivum decretum debere fieri in synodo. Hæc sunt ejus verba in epistola LXXIII. ad Theodoretum, in qua agit de restitutione ejus: *Gloriamur in Domino -- qui nullum nos in fratribus detrimentum habere permisit, sed quæ nostro prius ministerio definitæ, univèrse fraternitatis irretractabili firmavit assensu, ut verè à se prodiiisse ostenderet quod prius à prima omnium sede formatum, totius Christiani orbis iudicium recepisset, ut in hoc quoque capiti membra concordent.*

VI. Sed hoc loco observandum est Theodoretum, qui Romanum Episcopum appellaverat, cupientem patrocinari huic sedi quæ restitutionem suam procuraverat, collectioni canonum à se adornate inseruisse XXI. canones Sardicenses. Extat enim in Bibliotheca regia vetus codex MS. Theodoretij nomine insignitus, quo canonum collectio continetur in quinquaginta Titulos distributa. Constat autem ex canonibus Nicænis, Ancyranis, Neocæsariensis, Sardicenses, Constantinopolitanis, Ephesinis, & XXXVII. Chalcedonensibus; præter canones Basilij & LXXXV. apostolicos. In calce hujus collectionis extat collatio Novellarum Iustiniani, quam Ioannes Scho-

lasticus Patriarcha Constantinopolitanus elaboravit. Sed collectio illa cum privato Theodoretij usui concinnata esset, confirmata non fuit à Concilio Chalcedonensi. Certum quidem est Concilium illud in canone primo tribuisse auctoritatem cuidam canonum collectioni, ex qua nonnulli canones laudantur in actis Concilij. Verum ea non complectebatur canones Sardicenses; ut constat ex collectione Latina Dionysij Exigui, quæ nihil aliud est quàm versio Græcæ collectionis à Concilio Chalcedonensi approbatæ, quemadmodum observavimus in capite quinto hujus libri.

CAPVT IX.

Synopsis.

I. De appellatione sancti Ioannis Chrysostomi Episcopi Constantinopolitani. Eam non iudicavit Summus Pontifex, ut vulgo existimant.

II. Chrysostomus vocatus in ius à Theophilo Episcopo Alexandrino, eum recusavit. Tum provocavit ad Concilium Oecumenicum. Faltione quorundam Episcoporum repellitur ab Arcadio Imperatore, qui primam sententiam jubet mandari executioni. De hoc agendi modo expostulat Chrysostomus apud Innocentium Papam, Venerium Episcopum Mediolanensem, & Chromatium Aquileiensem. Eum in communionem suam recipit Innocentius. Tum ad extinguendum hoc malum necessariam esse ait universalem synodum, qua coacta non est. Tum soluta communicio Ecclesiarum.

III. Itaque Chrysostomi appellatio interposita fuit ad Concilium Oecumenicum; & suscepta ab Imperatore, à Summo Pontifice, & ab Episcopis Italis. Censuit Innocentius Papa appellationem & cetera qua interim contingere suspensisse effectum iudicij lati adversus Chrysostomum. Implicata est hæc causa ob precipitem damnationem Chrysostomi factam ante responsum Episcoporum occidentalium.

IV. Schisma duravit donec orientales Chrysostomi nomen reposuerunt in diptychis Ecclesie. Explicatus Damasi locus, qui ait sedem apostolicam, etiam solam, absolvisse Chrysostomum. Tum vulgata persuasio destruitur.

I. **E**XEMPLA appellationum supra alata pertinent ad depositiones ob causam fidei decretas. Sed prætermittendum non est exemplum valde illustre, quod ad solam disciplinam pertinet, editum in magno viro ac sanctissimo Ioanne Chrysostomo Episcopo Constantinopolitano. Vulgò scribitur appellatum ab eo fuisse Innocentium primum Pontificem Romanum, hunc verò cassasse iudicium à synodo orientali latum adversus Chrysostomum. Sed si negotium istud penitiùs introspectiatur, constabit eam in hac causa fuisse Romani Pontificis auctoritatem, ut egressa non fue-

Vide lib. 1. cap. 1. §. 2.